

POSUDEK ŠKOLITELE DISERTAČNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení doktoranda: **Mgr. Kateřina SVĚCENÁ**
Studijní obor: Prevence, náprava a terapie zdravotní a sociální problematiky dětí, dospělých a seniorů
Školitel disertační práce: **doc. MUDr. Olga Švestková, Ph.D.**
Název disertační práce: **Praktická aplikace ICF**

Posudek vedoucího disertační práce

Studentka projevovala aktivní přístup k dané problematice. Vyhledala si velké množství rešerší, literatury a článků, které do své práce zpracovala. Seznam použitých zdrojů čítá celkem 142 položek z toho je počet zahraničních citací 63, českých 48 a internetových zdrojů 31. Studentka zpracovala velké množství anglicky psaných prací publikovaných v renomovaných zahraničních časopisech. Autorkou uváděné citace splňují požadavky stanovené citační normou.

Práce je přehledně členěna do čtyř hlavních částí: 1. Teoretická část, 2. Výzkumná část, 3. Diskuze, 4. Závěr. Teoretická část práce má 12 podkapitol a 51 stran, Výzkumná část má 21 podkapitol, kompletní praktická část, která se skládá z Výzkumné části + Diskuze + Závěru má 120 stran.

V seznamu příloh jsou uvedeny následující přílohy: Diplom o absolvovaném kurzu: „Praktické používání Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví“ (v českém a anglickém jazyce), Sdělení ČSÚ o povinnosti používat MKF, ICF Check list, Ukázka programu denního rehabilitačního stacionáře Kliniky rehabilitačního lékařství 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze (KRL 1. LF UK a VFN), Obrazová galerie z průběhu denního stacionáře (KRL 1. LF UK a VFN), Obrazová galerie z průběhu rekondičního pobytu, který je organizován v rámci denního stacionáře (KRL 1. LF UK a VFN) pro jeho pacienty/klienty, Formulář používaný pro účely disertační práce, zaměřený na domény aktivit, participací a faktorů prostředí, Formulář používaný pro účely disertační práce, vytvořený pro hodnocení domácího prostředí, Obrazová galerie facilitátorů a bariér některých pacientů/klientů participujících na studii.

Práce má celkem 190 stran včetně seznamu literatury a 23 stran příloh.

Studentka využívá moderní odbornou terminologii. Názorné a přehledné je zpracování výsledků do grafů a tabulek. Formátování používané v práci je jednotné.

Studentka poukazuje v teoretické části na fakt, že v zdravotně sociální sféře nevystačíme pouze s etiologickou diagnosou příslušné poruchy (onemocnění, úraz, vrozená), ale musí se brát v úvahu konkrétní omezení v životě, které nastávají pro osobu s disabilitou s cílem dosáhnout maximální možné kvality života. V této oblasti hraje zásadní úlohu participace osoby s disabilitou v součinnosti s faktory prostředí.

Doktorandka v teoretické části uvádí, že objektivizace dosažených výsledků aktuálního stavu funkčních schopností v rámci sociální integrace bývá často obtížná a je nutné individuálně pacientovi/klientovi vytvořit bezbariérové prostředí s indikací nezbytných pomůcek, v případě studentky „zvláštních pomůcek“ u pacientů/ klientů s pohybovým postižením. Studentka poukazuje na možnost využívání Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví WHO (dále MKF). Studentka klasifikovala pacienty/klienty podle MKF v oblasti aktivit a participací, dále použila standardizovaný funkční test FIM-FAM a zároveň použila i subjektivní „Dotazník kvality života WHO DAS II“, který vytvořila WHO dle MKF. Tyto metodiky se běžně stále v zdravotně sociální oblasti v ČR neprovádějí až na dotazník kvality života WHO DAS II, který používají sociální pracovníci.

Studentka si stavila obecný cíl výzkumu: zjistit využitelnost MKF v sociálních službách, v oblasti Zákona č. 329/2011 Sb. a Vyhlášky č. 388/2011 Sb, ve znění pozdějších předpisů.

Stanovila si tři konkrétní cíle práce:

1. Potvrdit využitelnost MKF ve funkčním hodnocení aktivit a participací.
2. Potvrdit využitelnost MKF v oblasti faktorů prostředí s cílem dosáhnout maximální možné kvality života pacientů.
3. Potvrdit využitelnost MKF v oblasti návrhu zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, hlavně u klientů s fyzickým postižením.

Výzkumná otázka zní: Je nový a zákon o poskytování dávek kompatibilní s Mezinárodní klasifikací funkčních poruch, disability a zdraví?“

Jedná se o Zákon č. 329/2011 ve znění pozdějších předpisů, který definuje **přiznání nároku na zvláštní pomůcku**. Zvláštními pomůckami podle tohoto zákona jsou **schodolez, stropní zvedací systém, schodišťová plošina a schodišťová sedačka, stavební úpravy bytu, speciální úpravy počítače, přenosná rampa, nájezdové, speciální zádržní systémy a další**.

Metodika je dobře a přehledně zpracována až na str. 58, kdy se studentka odvolává na obrázek 10 linka, bez uvedení strany. Domnívám se, že studentka měla v úmyslu se odvolat na obr. č. 10 – časové zobrazení provedených vyšetření a testů ze str. 72. Podkapitoly Výběr výzkumného vzorku, Kritéria pro vstup do studie, Kritéria vylučující účast na studii jsou dobře odborně zpracována. Dále studentka podrobně popisuje vstupní ergoterapeutické vyšetření, použité metodiky a návštěvu bytu v průběhu denního stacionáře a totéž přesně popisuje i 12 měsíců po ukončení denního stacionáře.

Vybrala si relevantní domény z MKF a zpracovala záznamový list, který je uveden v práci jaké příloha č. 7. Dále popisuje vybrané metodiky FIM-FAM a WHO DAS II.

V kapitole „Výsledky“ uvádí přehledně základní demografické údaje souboru, „Analýza dat a statistické zpracování“ jsou zpracovány podrobně. Studentka k zpracování použila neparametrický Wilcoxonův test a zpracovala ho pomocí programu SPSS. Obrázek č. 10 však patří do kapitoly Metodika. Tabulky i grafy jsou v kapitole „Výsledky“ zpracovány dobře, názorně. V podkapitole 2.3.3. studentka uvedla konkrétní statisticky zpracované výsledky v čase 1 u obou sledovaných domén, tedy Výkonu (V1) a Kapacity (K1) bohužel však poté nejsou u grafů označeny osy X a Y, v popisech jednotlivých grafů používá zkratky a ve vysvětlení pod jednotlivými grafy jsou konstatována čísla kvalifikátorů u jednotlivých

domén, ale chybí vysvětlení rozdílu mezi kapacitou a výkonem. V rozdílu je vidět úlohu faktorů prostředí, což je meritum této práce (toto studentka vysvětluje v teoretické části práce, ale pro názornost by to bylo také vhodné uvést i ve výzkumné části).

V podkapitole 2.3.4. porovnává Kapacity v čase 1 a v čase 2 (K1,K2) kde již u grafu má popsanou osu X, ale chybí popsaná osa Y, tyto výtky platí i pro ostatní podkapitoly.

Pro důležitost této práce i potvrzení cílů je jedno z nejdůležitějších porovnání výkonu v průběhu denního stacionáře, tedy Výkon 1 (V1) a Výkon 2 po roce tedy (V2), kde je u některých grafů vidět zlepšení v participaci, které je způsobené faktory prostředí, konkrétně jde o pomůcky v oblasti mobility.

Toto velice dobře studentka vysvětluje v kapitole 2.3.7., kde i konkrétně popisuje faktory prostředí.

Frekventantka velmi dobře vybrala standardní funkční metodiku FIM-FAM, kde i dobře zpracovala výsledky v čase 1 a v čase 2.

Na konci výše uvedených kapitol má výborně zpracované celkové vědecko - výzkumné výsledky.

Pozitivně bych ocenila použití subjektivního dotazníku WHO DAS II (dotazník vytvořila WHO dle MKF). Tento subjektivní pohled klientů je podstatný z hlediska člověka s disabilitou. Doktorandka porovnála výsledky tohoto dotazníku v čase 1 (denní stacionář) a po roce v čase 2. U položek, které jsou spojeny s facilitátory prostředí v této práci, tedy konkrétně s pomůckami spojené s motorikou, studentka prokázala i zlepšení subjektivního pohledu klienta po indikaci „zvláštních pomůcek“ v oblasti jeho výkonu, tedy participace ve společnosti, v parametrech které konkrétně souvisí s indikací pomůcek k lokomoci.

Diskuse je výborně zpracovaná na 24 stranách. Je přehledná, doktorandka uvádí celkem 32 zahraničních a 7 českých citací, které jsou smysluplně zařazené do vlastní diskuse. Doktorandka poukazuje na pozitivně zodpovězenou výzkumnou otázku a uvádí splněné cíle práce. Ve své práci široce diskutuje o možnosti praktického využití MKF jak z hlediska moderních, inovativních trendů ve státech Evropské Unie, tak konkrétního využití MKF v legislativě zdravotně sociální v České republice což studentka konkrétně dokládá ve své práci na konkrétním příkladu využití MKF k indikaci „zvláštních pomůcek“ z oblasti Zákona č. 329/2011 Sb. a Vyhlášky č. 388/2011 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

V závěru doktorandka uvádí shrnutí své práce z hlediska využití MKF v České republice a s možností praktického využití klasifikace v oblasti zdravotně sociální.

Práce je vysoce aktuální, inovativní a poukazuje na možnost využití Mezinárodní klasifikace funkčních schopností a zdraví v zdravotně sociální oblasti v České republice.

Závěr:

Práce splňuje požadavky kladené na disertační typ práce, doporučuji ji k přijetí k obhajobě. Po úspěšném absolvování obhajoby doporučuji udělit titul Ph.D.

Doc. MUDr. Olga Švestková Ph.D.

V Praze dne 13. srpna 2014

